

ІЛЬІНСЬКИЙ Григорій Андрійович (11(23). 03. 1876, С.-Петербург — 14. 12. 1937, м. Томськ, РФ) — мовознавець, етнограф. З походження українець. Доктор філології (1911, за дис. «Грамоты болгарских царей» отримав Ломоносов. премію С.-Петербур. АН), член-кореспондент АН СРСР (1921), дійс. чл. Болгар. (1929) та Польс. (1930) АН. Закін. С.-Петербур. університет (1898), залиш. для підготовки до професор. звання (1898–1903). У 1901–03 — у наук. відрядженні в Німеччині, Чехії, Австрії, Сербії, Болгарії. 1903 — секр. комісії з підготовки з'їзду слов'ян. філологів. Приват-доцент кафедри славистики С.-Петербур. (від 1904) та Харків. (від 1907) університетів; 1909–15 — професор кафедри церковно-слов'ян. і рос. мов та їхніх літ-р і найважливіших слов'ян. наріч Ніжин. істор.-філол. інституту (нині Черніг. обл.), одночасно — викладач Вищих жіноч. курсів у Києві; 1916–20 — проф. Юр'єв. університету (нині м. Тарту, Естонія); від 1920 — професор кафедри російської мови Саратов. університету (Росія); від 1927 — проф. Сх. пед. інституту в Казані та професор кафедри славистики 1-го Моск. університету. В січні 1934 заарешт. за «Делом славистов», засудж. до 10 р. таборів і відправлений на Соловки; у серпні того ж року покарання замінено на 5 р. заслання у Зх. Сибір; перебував у м. Славгород. 11 липня 1936 звільнений від заслання, поселився у Томську, де очолював бібліотеку краєзнав. музею; 19 листопада 1937 заарешт. вдруге та

згодом розстріляний. 1967 реабіліт. Досліджував проблеми слов'ян. писемності та філології, етимологію і граматику слов'ян. мов, праслов'ян. мову. Першим серед рос. славістів обґрунтував право на існування праслов'ян. граматики як окремої науки про праслов'ян. мову, відокремленої від порівнял. граматики слов'ян. мов. Автор етимол. розвідок про слов'ян. мови, явища укр. морфології та словотворення. Уклав етимол. словник слов'ян. мов (рукопис). Підтримуючи думку, що в основі української мови лежить розмовна мова Центр. України (передусім Київщини й Полтавщини), вважав, що для протиставлення галиц.-волин. давньорус. говірок і київ. говірки 11 ст. немає підстав: і ті, й інші належать до однієї прарус. мови. В окремих дослідж. розглядав питання, пов'язані з вивченням «Слова о полку Ігоревім». Багато його дослідж. рецензував С. Кульбакін.

Основні праці

Страничка из истории праславянского языка // Науч.-лит. сб. Галицко-рус. матицы. Л., 1901. Т. 1, кн. 4; О некоторых архаизмах и новообразованиях праславянского языка. Морфологические этюды. Прага, 1902. Т. 3; Der Reflex des indogermanischen Diphthongs eu im Urslavischen // Archiv für slavische Philologie. 1908. Bd. 29; Краткий курс истории южных славян, читанный в 1907–1908 гг. в Харьковском университете. Х., 1908; Праславянская грамматика. Нежин, 1916; До питання про асиміляцію голосних в українській мові // Зап. Істор.-філол. відділу УАН. К., 1926. Т. 7–8; Несколько конъектур к «Слову о полке Игореве» (По поводу труда академик В. Н. Перетца) // Slavica. 1930. Roč. 8, seš. 3–4; Хто Троян у «Слові о полку Ігоревім» // Україна. 1930. Кн. 41.

Рекомендована література

1. Журавлев В. К. Григорий Андреевич Ильинский (1876–1937). Москва, 1962;
2. Ильинский Григорий Андреевич // Булахов М. Г. Восточнославянские языковеды: Биобиблиогр. слов. Минск, 1976. Т. 2;
3. Григорий Андреевич Ильинский: Биобиблиогр. указ. Чг., 1990;
4. Ашнин Ф. Д., Алпатов В. М. «Дело славистов». 30-е годы. Москва, 1994.

Є. Х. Широкоград

Бібліографічний опис:

Ільїнський Григорій Андрійович / Є. Х. Широкопад // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2011. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-13156>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).